

רב להשתדל בו, מי הוא שיזכה בה? ודאי אפס כי עז העם הישב בארץ. מי שרוצה לזכות בה, צריך להיות חזק בעשר, כמו שנאמר (משלי יח כג) ועשיר יענה עזות. והערים גדלת בצרות, בתים מלאים כל טוב שלא יחסרו מהכל. ועם כל זה, וגם ילדי הענק ראינו שם, צריך גוף חזק, גבור בארי. (שימצא שם תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם להשתדל באותו אסור והתר, טמא וטהור, פשר ופסול. מי יכול לזכות בה?

ועוד, (במדבר י"ג) עמלק יושב בארץ הנגב. אי יימא בר נש, דאפילו בכל דא יזכי. עמלק יושב בארץ הנגב, הא יצרא בישא, קמיגורא, מקטרגא דבר נש, דישתכח תדיר בגופא. והחתי והאמורי וגו', כמה מקטרגי משתכחי תמן. דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל, מאן יזכי ליה, ומאן ייעול בגויה.

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב. אם יאמר אדם שאפלו שיזכה לכל זה, עמלק יושב בארץ הנגב, הרי יצר הרע, הקטגור, מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף. והחתי והאמורי וגו', כמה מקטרגים נמצאים שם, (כדי) שלא יכול האדם להכנס לאותו עולם כלל, מי יזכה בו ומי יכנס לתוכו?

במלין אליו. (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל. בגין דאפיקו שום פיש עלה, כמה דאת אמר ויציא את דבת הארץ. אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי, אם חפץ בנו יי ונתנה לנו. פיון דישתדל בר נש ברעותא דלפא לגבי קודשא בריך הוא, לא בעי מנן אלא לפא, ויסתמרון ההוא רשימא קדישא, דכתוב, (ישעיה ס כא) ועמד פלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

בדברים הללו (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל, משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר ויציא דבת הארץ. אותם בני האמונה מה אמרים? אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו. פיון שישתדל אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך מפנו אלא הלב, וישמרו אותו רשום קדוש, שכתוב (ישעיה ס כא) ועמד פלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

אם ישתדל בתורה - ימצא רפואה בכל

אבל, (דף ק"ם ע"ב) (במדבר י"ד) אף בני אל תמרודו, בעי דלא ימרדון באורייתא, דאורייתא לא בעי עותרא, ולא מאני דכספא ודחבא. ואתם אל תיראו את עם הארץ, דהא גופא תבירא, אי ישתדל באורייתא, ישפח אמונתא בכלא. הדא הוא דכתוב, (משלי ג) רפאות תהי לשרד ושקוי לעצמותיך. וכתוב (משלי ד) ולכל בשרו מרפא.